

**FACTORS RELATED TO CAREGIVERS' HELP WITH
MEDICATION ADHERENCE OF PERSONS
WITH HYPERTENSION**

SIRIPORN ITTHAKOM

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(COMMUNITY HEALTH NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2006**

ISBN 974-04-7441-1

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการช่วยเหลือผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงในการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอของผู้ดูแล
(FACTORS RELATED TO CAREGIVERS' HELP WITH MEDICATION ADHERENCE OF PERSONS WITH HYPERTENSION)

ศิริพร อิทาคม 4536585 RACN/M

พย.ม. (การพยาบาลอนามัยชุมชน)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วันทนา มณีศรีวงศ์กุล, D.N.Sc., อรสา พันธุ์ภักดี, พย.ค.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัย ความรู้ การรับรู้ แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลและความสม่ำเสมอในการรับประทานยาของผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูง และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยของผู้ดูแลกับพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงในการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลและผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงจำนวน 99 คู่ ที่มารับบริการจากโรงพยาบาลดอนมดแดง, ศูนย์สุขภาพชุมชนท่าเมืองและศูนย์สุขภาพชุมชนคงบัง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลมีอายุเฉลี่ย 45.3 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 65.7 จบชั้นประถมศึกษาร้อยละ 65.7 ส่วนใหญ่มีสุขภาพแข็งแรงร้อยละ 74.4 ผู้ดูแลเกี่ยวข้องเป็นบุตรของผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงร้อยละ 47.5 และมีความรักใคร่ผูกพันกันในระดับดีมากร้อยละ 85.9 มีระยะเวลาในการดูแลเฉลี่ย 47.9 เดือน มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับความดันโลหิตสูงในระดับต่ำถึงปานกลาง ($M = 13.8, S.D. = 4.8$) คะแนนการรับรู้ความรุนแรงของโรคในระดับปานกลาง ($M = 5.3, S.D. = 2.5$) คะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการรับประทานยาในระดับสูง ($M = 5.4, S.D. = 1.9$) คะแนนการรับรู้อุปสรรคของการรับประทานยาในระดับต่ำ ($M = 3.8, S.D. = 2.9$) และคะแนนการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ($M = 224.7, S.D. = 49.6$) ผู้ดูแลมีพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงในการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ โดย จัดยาให้ร้อยละ 45.7 เดือนให้รับประทานยาร้อยละ 87.9 และพาไปตรวจตามนัด ร้อยละ 84.9 คะแนน ผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงมีอายุเฉลี่ย 65.3 ปี เพศหญิงร้อยละ 71.7 จบชั้นประถมศึกษาร้อยละ 87.9 มีระยะเวลาป่วยเฉลี่ย 4.2 ปี รับประทานยาลดความดันโลหิตสูง 1 ชนิด, วันละครั้ง, มีจำนวนเม็ดยา 0.5 ถึง 1.5 เม็ดต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 51.5, 57.6 และ 52.5 ตามลำดับ ร้อยละ 89.9 รับประทานยาสม่ำเสมอ (มากกว่าร้อยละ 80 ของยาตามแผนการรักษา) และพบว่าเพศของผู้ดูแล, ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลกับผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูง และคะแนนการรับรู้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงในการรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ($r = -.211, p < .05$), ($r = .303, p < .01$) และ ($r = .221, p < .05$) ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้ มีประโยชน์แก่พยาบาลและบุคลากรทางสาธารณสุขในการวางแผนส่งเสริม ผู้ดูแลในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้ที่เป็นความดันโลหิตสูงให้รับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ

FACTORS RELATED TO CAREGIVERS' HELP WITH MEDICATION ADHERENCE OF PERSONS WITH HYPERTENSION

SIRIPORN ITTHAKOM 4536585 RACN/M

M.N.S. (COMMUNITY HEALTH NURSING)

THESIS ADVISORS: WANTANA MANEESRIWONGUL, D.N.Sc.,
ORASA PANPAKDEE, D.S.N.**ABSTRACT**

The purposes of this cross-sectional and correlational research were: 1) to describe caregivers in terms of background characteristics, knowledge about hypertension, perception of hypertension, social support, and caregivers' help with medication adherence of persons with hypertension; 2) to describe demographic characteristics and medication adherence of persons with hypertension; and 3) to examine caregivers' factors related to caregivers' help with medication adherence of persons with hypertension. The participants were 99 pairs of caregivers and persons with hypertension who received treatment from the hypertension clinic, at Donmoddaeng hospital, Tahmeung primary care unit, and Dongbang primary care unit, in Donmoddaeng district, Ubon Ratchathani province.

The caregivers' average age was 45.3 years old. The majority of them were female (65.7%) and had finished elementary school (65.7%). About 74.4% of them were healthy. Nearly half reported they were children of persons with hypertension (47.5%). Almost all reported a very good patient-caregiver relationships (85.9%). Their average duration of care was about 47.9 months. They had poor to moderate knowledge about hypertension ($M = 13.8$, $S.D. = 4.8$), moderate perceived severity of hypertension ($M = 5.3$, $S.D. = 2.5$), high perceived benefits of medication adherence ($M = 5.4$, $S.D. = 1.9$), low perceived barriers of medication adherence ($M = 3.8$, $S.D. = 2.9$), and high social support ($M = 224.7$, $S.D. = 49.6$). They helped their patients with medication adherence by preparing medication (47.5%), reminding patients when to take medication (87.9%), and accompanying them to clinic (84.9%). The scores of help with medication adherence were low to moderate ($M = 4.5$, $S.D. = 3.0$). The persons with hypertension's average age was 65.3 years old. A majority of them were female (71.7%) and had completed elementary school (87.9%). They revealed duration of disease range from 3 months to 21 years with a mean of 4.2 years. About 51.5% received 1 type of antihypertensive medication. About 57.6% prescribed daily medication frequency 1 time per day. About 52.5% had number of pill per day ranging from 0.5 to 1.5 tablets. About 89.9% of them had good medication adherence ($\geq 80\%$). Gender, patient-caregiver relationship, and caregivers' perceived benefits of medication adherence demonstrated a significant relationship to caregivers' help with medication adherence ($r = -.211$, $p < .05$), ($r = .303$, $p < .01$), and ($r = .221$, $p < .05$) respectively.

These findings can be useful for health care providers to plan for interventions to enhance medication adherence of persons with hypertension by increasing capability of the caregivers to help them with medication adherence. The caregiver should be encouraged to have better perceived benefits of medication adherence, so that they increase help with medication adherence of persons with hypertension.

**KEY WORDS : CAREGIVER / HYPERTENSION / MEDICATION ADHERENCE /
PERCEPTION / SOCIAL SUPPORT**

129 P. ISBN 974-04-7441-1